

Coleg y Celfyddydau, Dyniaethau a Busnes

Strategaeth y Sefydliad Ymchwil

Sefydliad Ymchwil Bangor i'r Celfyddydau, Dyniaethau a Busnes

Sefydliad yw hwn sy'n gwneud ymchwil arobryn, sy'n rhagorol yn rhyngwladol ac sy'n cael effaith ar draws meysydd pwnc sy'n cwmpasu iaith a llenyddiaeth, cerddoriaeth a'r cyfryngau, astudiaethau ariannol, cyfathrebu, astudiaethau technoleg, rheoleiddio, cyfiawnder, hunaniaethau, ac astudiaethau cymunedol. Cyfunir rhagoriaeth academiaidd ag ymgysylltiad cymunedol, effaith polisi, a chyfraniadau creadigol a diwylliannol, ynghyd ag ymrwymiad cryf i gynaliadwyedd mewn ymchwil a thrwy ymchwil. Mae ymchwilwyr o dair Ysgol yn rhan o'r Sefydliad:

- Ysgol Iaith, Diwylliant a'r Celfyddydau
- Ysgol Busnes Bangor
- Ysgol Hanes, y Gyfraith a Gwyddorau Cymdeithas

Fel endid a grëwyd i gefnogi ymchwil ac effaith ar draws Coleg y Celfyddydau, Dyniaethau a Busnes, mae'r Sefydliad yn cael ei arwain gan y Cyfarwyddwr (neu gan dîm sy'n rhannu'r rôl), gan weithio gyda Chyfarwyddwr Ymchwil Ôl-radd y Coleg. Mae gan bob Ysgol Gyfarwyddwr Ymchwil, Effaith ac Ymgysylltu sy'n gyfrifol am greu amgylchedd ymchwil bywiog a chynaliadwy o fewn yr Ysgol, gyda chefnogaeth Cyfarwyddwyr Ymchwil Ôl-radd yr Ysgol. Ar y cyd, mae'r tîm arweinyddiaeth hwn yn cefnogi'r gwaith o ddatblygu strategaethau ymchwil ac yn cefnogi datblygiadau thematig sy'n addas i bob Ysgol, gan gefnogi effeithlonrwydd, cydweithredu, alinio nodau a chydlynadwy ar draws y Sefydliad a chydabod pwysigrwydd amrywiaeth ac arbenigeddau unigol mewn cymuned lle ceir ffyniant a rhagoriaeth o ran ymchwil. Mae hyn yn cynnwys ymchwilwyr ar lefelau ôl-radd, ymchwilwyr ar ddechrau eu gyrfa ac uwch-ymchwilwyr. Gellir rhannu rôl y Cyfarwyddwyr Ymchwil, Effaith ac Ymgysylltu, a chynnig cefnogaeth bellach trwy gyfrwng rolau arweinwyr ymchwil cysylltiedig. Ar draws pob Ysgol, mae lwfansau ymchwil a chyllid sbarduno ar gael i gefnogi ymdrechion i ddatblygu ymchwil ac effaith a chefnogaeth helaeth hefyd mewn perthynas â chyfleoedd cyllido mewnol ac allanol, ynghyd â'r cyfle i wneud cais am gyfnod o absenoldeb astudio a gyllidir gan y sefydliad.

Mae ymchwil y Sefydliad wedi ei seilio'n gadarn ar ymdeimlad o le trwy gyfrwng diwylliant, perthnasedd cymharol, cyfryngedd, llenyddiaeth, iaith, cerddoriaeth, hanes, technoleg a sefydliadau, ynghyd â diddordeb yn natur newidiol cymunedau, cenedloedd, strwythurau llywodraethu a chyfiawnder. Adlewyrchir hyn yn ein themâu ymchwil a nodir isod, sy'n caniatáu i ymchwilwyr o bob rhan o'r Coleg a'r Brifysgol ehangach gydweithredu a chynhyrchu ymchwil arloesol, rhyngddisgyblaethol sydd gyda'r orau yn y byd. Nid oes bwriad i'r dull hwn hepgor nac anwybyddu meysydd rhagoriaeth ymchwil penodol y tu hwnt i'r themâu hynny, ond mae'n cynnig set ehangach o faterion thematig y gall llawer o'n hymchwil ymfurfio o'u cwmpas, ar y cyd â dau Sefydliad Ymchwil arall y Brifysgol.

Cymru fel Cenedl yn y Deyrnas Unedig, Ewrop a'r Byd

Mae gan Fangor draddodiad balch o ymchwil gyda'r gorau yn y byd mewn Astudiaethau Celtaidd, a ffocws neilltuol a chysylltiadau rhyngwladol parthed hanes, diwylliant, llenyddiaeth, iaith a gwleidyddiaeth

Cymru. Mae'r Sefydliad yn gartref i rai o brif ganolfannau ymchwil Cymru, sy'n cael eu cyfarwyddo gan haneswyr blaenllaw yn hanes Cymru, arbenigwyr yng nghyfraith Cymru, a diwylliant, cerddoriaeth, llenyddiaeth a barddoniaeth Cymraeg a Chymreig. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Canolfan Ymchwil Cymru
- Canolfan R.S. Thomas
- Sefydliad Ymchwil Ystadau Cymru
- Y Ganolfan Astudiaethau Arthuraidd

Tra bo'r thema hon yn rhoi lle creiddiol i Gymru, mae'r thema'n cwmpasu negodi, yn llenyddol ac yn hanesyddol, ffiniau diwylliannol yn fwy cyffredinol, yn ogystal â chysylltiadau rhwng Cymru a'r Deyrnas Unedig, Ewrop, a'r byd, gan archwilio pryderon a chyfraniadau lleol yng ngoleuni ffenomenau mwy pellgyrhaeddol ym maes cynaliadwyedd a thu hwnt i hynny.

Cymunedau Gwydn trwy Ddiwylliant, y Celfyddydau, a Chymdeithas Sifil

Mae ein hymchwilyr yn archwilio ac yn ymarfer agweddau ar ddiwylliant a'r celfyddydau, ac yn meithrin dealltwriaeth o elfennau'r gymdeithas sifil sy'n cryfhau gwytnwch cymunedol i ymdopi â newidiadau a heriau cyfoes. Yn seiliedig ar adnoddau archifol a chyfoes sylweddol, ynghyd â gweithgarwch artistig, maent yn cyfrannu'n weithredol at ddiwylliant cymunedol a'r celfyddydau i roi lle i astudio cymdeithas sifil ar waith. Ochr yn ochr â gweithgarwch mawr ym meysydd ysgrifennu creadigol, cyfansoddi cerddorol a pherfformio, mae ein canolfannau ymchwil yn y maes hwn yn cynnwys:

- Llefydd Newid Hinsawdd
- Y Ganolfan dros Farddoniaeth Gyfoes
- Canolfan Stephen Colclough ar Hanes a Diwylliant y Llyfr
- Y Ganolfan Astudiaethau Ffilm, Teledu a Sgrin

Mae'r thema hon, yn ogystal ag ategu'r thema sy'n canolbwyntio ar Gymru, yn cwmpasu astudiaethau rhyngddisgyblaethol a rhyngddiwylliannol sy'n mynd i'r afael â lleiafrifeiddio, ymyleiddio, hunaniaethau a pherthyn, gan rychwantu diwylliannau a chymdeithasau amrywiol yn Ewrop a thu hwnt, ac yn cynnwys ymchwil sy'n canfod synergedd rhwng theori ac ymarfer perfformiadol.

Llywodraethu, Economi, Sefydliadau a Chyfiawnder mewn Cyfnodau o Newid

Mae cymunedau ledled y byd wedi'u cysylltu mewn gwedd cymhleth o lywodraethiant, cysylltiadau ariannol ac economaidd, pobl yn mudo, a chwestiynau ynghylch cwmpas a natur sefydliadau ac egwyddorion cyfiawnder. Mae diddordebau cystadleuol cymunedau lleol, cenedl-wladwriaethau, a systemau economaidd byd-eang a rhyngwladol yn gofyn am ymchwil ymatebol i reoliadau a llywodraethiant, sefydliadau ac astudiaethau cymunedol. Mae ein heconomegwyr, ein cyfreithwyr, ein gwyddonwyr cymdeithasol a'n haneswyr yn archwilio'r cysylltiadau cymhleth hynny a sut mae cwestiynau ynglŷn â phŵer, gwleidyddiaeth a heriau byd-eang yn effeithio arnynt. Mae'r grwpiau ymchwil perthnasol yn cynnwys:

- Y Ganolfan dros Gynaliadwyedd
- Y Sefydliad Cyllid Ewropeaidd
- Sefydliad Ymchwil a Data Cymdeithasol ac Economaidd Cymru (WISERD)
- Labordy Deallusrwydd Artiffisial Emosiynol

Cyfathrebu, Iaith, a'r Cyfryngau

Saif Prifysgol Bangor mewn amgylchedd dwyieithog sy'n hwyluso'r cryfderau rhagorol sydd ganddi ym meysydd amlieithrwydd a dwyieithrwydd a defnydd iaith mewn amryw o gyd-destunau cyfathrebol, gan gwmpasu rhagoriaeth ymchwil mewn polisi a chynllunio iaith, caffael iaith gyntaf ac ail iaith, dadansoddi disgwrs ac astudiaethau corpwrs, defnydd cymunedau a chymdeithas sifil o iaith a'r goblygiadau i hunaniaeth, yn ogystal â rôl technoleg yn natblygiad iaith. Yn ogystal, mae ymchwil yn y thema hon yn codi cwestiynau ehangach am berthynas iaith a chyfathrebu fel math o bŵer, trwy gyfathrebu corfforaethol, moeseg, newyddiaduraeth, cyfathrebu perswadiol a'r cyfryngau. Yn y thema hon, gweithiwn yn ddygn gyda chydweithwyr ledled y Brifysgol ac yn benodol, cydweithwyr yng Nghanolfan Bedwyr a'r Uned Technolegau Iaith. Mae ein canolfannau ymchwil a'n rhwydweithiau'n cynnwys:

- Y Ganolfan Astudiaethau Galisaidd yng Nghymru
- Rhwydwaith Astudio'r Cyfryngau a Chyfathrebu Perswadiol
- Rhwydwaith Ymchwil Technoleg ac Iaith
- Y Labordy Adfywio Iaith

Blaenoriaethau Strategol y Sefydliad ar gyfer Ymchwil

Mae'r strategaeth hon yn ystyried bod ymchwil yn cynnwys, ymhlith pethau eraill, cyhoeddi, denu grantiau, ymgysylltu ac estyn allan, llwybrau at effaith, arloesi a chyfnewid gwybodaeth.

Caiff Blaenoriaethau Strategol y Sefydliad ar gyfer Ymchwil eu llunio yng nghyd-destun ymrwymiad Prifysgol Bangor i Lesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac Egwyddorion Cynaliadwyedd. Mae ymchwil yn y Sefydliad yn ystyried yr un Egwyddor Datblygu Cynaliadwy; y bedair colofn cynaliadwyedd; y pum ffordd o weithio tuag at gynaliadwyedd; a'r saith nod llesiant.

Rhagoriaeth mewn Ymchwil, Ymgysylltu, ac Effaith

Mae'r Sefydliad yn hwyluso ymchwil, ymgysylltu, ac effaith rhagoriaeth ranbarthol, genedlaethol a rhyngwladol trwy ein themâu ymchwil, a gydnabyddir trwy gyhoeddiadau a gwobrau proffil uchel, o ansawdd uchel ac a adolygir gan gyfoedion, denu grantiau o fri a mathau eraill o gydnabyddiaeth allanol. Mae ffocws penodol neilltuol ar yr isod:

- Cefnogi Strategaeth Ymchwil ac Effaith 2030 Prifysgol Bangor y mae cynaliadwyedd yn elfen greiddiol ohoni
- Ymgorffori ymgysylltu yn rhan o'n mentrau academiaidd, a thrwy hynny adeiladu llwybrau at effaith yn rhan o'r broses ymchwil o adeg llunio cynnig hyd at weithredu a lleadaenu
- Mentora, adborth a chyngor mewn perthynas â syniadau ymchwil, ceisiadau grant, a gweithgarwch ymgysylltu, effaith ac arloesi
- Mynediad at ymchwilwyr y Sefydliad sydd â phrofiad o ddenu grantiau ac at aelodau paneli dyfarnu ymchwil, yn enwedig yr UKRI
- Ymgysylltu ag ymchwilwyr cenedlaethol a rhyngwladol trwy seminarau, gweithdai a chynllun ymchwilwyr ar ymweliad

- Cysylltu ein hymchwil â'r gymuned ehangach i sicrhau bod ymchwil yn cefnogi creu gwytnwch cymunedol
- Hwyluso ac ymgorffori cyfnewid gwybodaeth, ymgysylltu â phartneriaid allanol yn y sector preifat, y sector cyhoeddus neu'r 3ydd sector, gan atgyfnerthu cysylltiadau â chymdeithas a diwydiant
- Hwyluso ac annog cydweithio strategol ar gynigion cyllido gyda rhanddeiliaid - ymgysylltu â rhaglenni KESS a KTP ac eraill
- Codi ymwybyddiaeth yn y Sefydliad o anghenion cymdeithas a phryderon economaidd
- Gwella'r ffocws ar strategaeth ddiwydiannol foesebol, arloesedd, masnacheiddio a chysylltiadau dinesig
- Targedu meysydd o angen cymdeithasol a chyfleoedd ariannol
- Ymgysylltu â'r llywodraeth, llywio polisïau, datblygu projectau ymchwil gyda'r bwriad o lywio agendâu llywodraeth
- Cefnogi Cynllun Strategol 'Bangor 2050' Prifysgol Bangor sy'n hyrwyddo lledaeniad a'r defnydd o'r Gymraeg, trwy ymchwil ac ymarfer.

Cefnogi Ymchwilwyr

Mae'r Sefydliad yn llwyr ymrwymedig i'r Concordat i Gefnogi Datblygiad Gyrfa Ymchwilwyr ac mae'n darparu cefnogaeth i ymchwilwyr ymhob cam o'u gyrfaoedd. Rydym yn cefnogi ymchwilwyr fel a ganlyn:

- Annog cyfranogiad rheolwyr ymchwil ac ymchwilwyr mewn rhaglenni hyfforddi perthnasol
- Cynnwys cynrychiolwyr sy'n ymchwilwyr ar ddechrau eu gyrfa ym Mhwyllgor Strategaeth Ymchwil ac Effaith y Sefydliad a'i weithgareddau
- Cydnabod amrywiaeth y gweithgarwch ymchwil, ymgysylltu ac effaith sydd ar waith yn y Sefydliad gan gynnwys ymarfer creadigol fel ymchwil ac ymgysylltu diwylliannol
- Mentora i gefnogi'r gwaith o ddenu grantiau a datblygu gyrfaoedd ymchwil
- Annog a chydabod cyfraniadau ymchwilwyr at baneli dyfarnu ymchwil, cymdeithasau dysgedig, a gwaith i gyfnodolion a gwaith golygyddol arall
- Neilltuo amser ar gyfer ymchwil trwy gefnogi'r egwyddor o sicrhau cydraddoldeb o ran amser gwarchoddedig mewn ysgolion a thrwy gynnig absenoldeb astudio ledled y Sefydliad pan fo cyfiawnhad dros wneud hynny
- Cynrychioli buddiannau a llais cymuned ymchwil y Sefydliad yn y Brifysgol
- Cefnogi'r gydnabyddiaeth a roddir i ymchwilwyr trwy fesurau allanol o ragoriaeth ymchwil megis y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil

Heriau Mawr, Ymatebion Cymdeithasol a Gweithio Rhyngddisgyblaethol.

Mae ymchwil rhyngddisgyblaethol yn cynhyrchu ffurfiau newydd o wybodaeth, arloesedd, mewnwelediadau ac allbynnau creadigol sydd eu hangen i roi sylw i'r heriau mawr sy'n wynebu cymdeithas yn fyd-eang. Mae'r Sefydliad yn llwyfan i annog a hwyluso gweithgarwch ymchwil, ymgysylltu ac effaith rhyngddisgyblaethol, gan gysylltu Ysgolion ar draws y Sefydliad, yn ogystal ag ar draws y tri Sefydliad yn y Brifysgol a'r Ysgolion sy'n rhan ohonynt. Gwneir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Trefnu digwyddiadau Sefydliad cyfan ac ar y cyd a'r sefydliadau eraill
- Cynnwys y Sefydliad yn rhan o fentrau strategol y brifysgol gyfan

- Sefydlu mecanweithiau i fonitro blaenoriaethau'r llywodraeth, a pharu ymchwilwyr a phrojectau â chynlluniau cyllid grant perthnasol cyn gynted ag y byddant ar gael
- Cefnogi cydweithredu a cheisiadau grant rhyngddisgyblaethol a thrawsddisgyblaethol
- Codi ymwybyddiaeth o lwyddiannau, blaenoriaethau a chryfderau ymchwil, ymgysylltu ac effaith y Sefydliad ledled y Brifysgol, y gymuned ehangach, ac yn rhyngwladol

Strategaeth Fonitro – nod y Sefydliad yw:

- Galluogi ac annog pob ymchwilydd i wneud cais am gyllid ymchwil priodol (o ystyried lefel gyrfa a'r ddisgyblaeth benodol) ac o ansawdd uchel yn rheolaidd
- Cynyddu'n barhaus nifer ac ystod y ceisiadau grant llwyddiannus
- Ymgorffori gweithgareddau ymgysylltu ym mhob project ymchwil o'r cychwyn cyntaf
- Cynyddu nifer y cyhoeddiadau o ansawdd uchel trwy fframwaith cyhoeddi cydlynol a'r ffocws ar ansawdd yn hytrach na swmp
- Annog digwyddiadau rhwydweithio rhyngddisgyblaethol a chymryd rhan mewn nifer cynyddol o geisiadau grant rhyngddisgyblaethol
- Annog meithrin timau yn y sefydliad a thu hwnt, gyda'r bwriad o ddenu grantiau mawr.